

Abonamentul:

Pe un an 8 coroane.
Pe jumătate de an 4 cor.

Pentru România și alte
țări străine pe an 10 cor.

—
Un număr singuratic
10 fileri.

PROGRESUL

Redacția și Admini-
strația Nr. 817.

—
Telefon Nr. 29.

—
Apare în fiecare
Sâmbătă.

—
Inserate după învoială.

—
Manuscripte nu se
înapoiază.

Români, țineți-vă școala!

De o vreme încoace se lățește tot mai mult ideea ciudată de a ne lăsa școala pe mîna altora, cașicînd atunci par'că n'o să jertfim tot noi pentru susținerea ei. Oficialitatea ar fi pentru menținerea școlilor noastre confesionale, dar în același timp pe subt mîna se dă năvală pentru a le părăsi. Ba odată în Biserica-albă la un congres învățătoresc am auzit cu urechile mele cum un protopop, și chiar un doctor în teologie, raționau că „numai prostia garantează trăinicia etnică a poporului nostru“ ...

— Decît proști, fără a fi de vr'un folos pentru omenire, mai bine n'ar exista nicidecum ... am replicat atunci, și susțin totdeauna.

Zilele astea prin satele noastre din aceste părți s'au ținut și se țin înainte sfaturi în corporațiile bisericesti, unde ceice cred că-i mai bine fără școală fac togmai ca copilul care cînd îl apucî de o mîneacă a cojocului, se mînie și-ți aruncă cojocul din spate. Așa am păți-o și noi. Cînd n'om mai avea școli confesionale, n'om mai avea multă vreme nici biserici. Dealtfel școala cînd stai a socoti nici nu-i altceva decît o parte organică a bisericii celei vii. Ea s'a

plăsmuit din crîsnici bisericii cărora li-s'a încredințat instruirea copiilor în cîntări, pînăcînd preotul avea să instrueze pe cei adulți la altar. Dacă însă în o sută de ani, cam cît eram liberi a ne crește singurî poporul, nici biserica nici școala n'a făcut mai mult decît a făcut, vina rezidă în lipsa de tradiții culturale. Cum însă astăzi din împrejurările vieții s'au născut și sporit și pentru noi exigențele culturale, cine poate să-și dea din mîna dreptul de-ași avea școala sa proprie. Dreptul ce îl cedezi de bună voe ... l-ai pierdut pentru totdeauna. Și cine știe de nu vei plînge azi-mîine de pe urma greșelilor tale proprii. Vremea se schimbă în tot felul. Atotputernicia vremii ne-a adus pe cap între altele și ideea pocită de a nu mai jertfi atîta pentru școală. În Maidan bunăoară (un sat din vecini) oameni se frămîntă cu gîndul să reducă la școala lor un post de învățător, că nu pot plăti, — zic ei — după legea nouă, doi învățători, deși pentru alcool jertfesc, fără niciun Apponyi la spate, cît ar putea plăti 8 învățători. Nicăiri, însă, n'auzi pe ai noștri să se vaite și că ar avea prea mulți preoți: la *Maidan* doi, la *Greovăț* trei, la *Cacova* patru ș. a. m. d. De reducerea preoților nu-i nicăiri vorba, ci pretutîndenî numai de reducerea orî sistarea pestetot a posturilor de

învățători, deși dacă pe alocurea bieți țărani au nestrecea de a vedea pe un învățător că nu le pasă nici de ei, de sătenî, nici de stăpîni lor genuini, nici de nimic, nici preoți din tractul nostru nu sînt toți îngerî ... Însfîșit de imperfecția omenească cine-i mîntuit? Dar să lăsăm la o parte nemulțumirea cu persoanele și gîndindu-ne la viitorul neamului nostru, să nu hezităm a jertfi pentru școală; e păcat a ne lăpăda de școală ca de o povara fără rost.

Dacă Jidovul din sat își ține singur un învățător la casă, n'ar fi păcat de Dumnezeu ca satul întreg să nu-și poată plăti unul sau doi învățători la școala lor confesională, unde pelingă toată asprimea vremii, totuși se cresc copii în frica lui Dumnezeu, unde învățătorul pelingă toată povara ce i-se impune prin legea nouă școlară, totuși își mai aduce aminte de tradițiile neamului. În cele din urmă să nu uităm că menținerea scoalelor noastre confesionale e și o datorie creștinească a Românilor din această țeară.

Școala dă viață bisericii, și cine e împotriva școlii, e și împotriva bisericii, decî și împotriva lui Dumnezeu, ear cine e împotriva lui Dumnezeu, nu poate vedea bine în lume!

FOILETON.

E mamă.

Era înainte de sfîntul Dumitru, zi umedă, rece; un cer întunecat, fumuriu, învălia ca o mare, apăsa ca o durere veche și fără de leac. Intr'o stradă, unde un noroî să priminește cu altul și n'apucă nici odată să se usuce, mă pomenesc că mă strigă cineva.

— Bună ziua, domnule Nae, ce mai faci? Tot voinic, tot tînăr? Par'că vremea te ocolește! Mă uit. O cocoana în vîrstă; înfățișare cunoscută, dar trebuie că n'am văzut-o demult.

Femea puțintică, prea trecută pentru cincizeci de ani. A fost frumoasă, ear viața cu suferințele i-a așternut pe față o duioșie mișcătoare. E din acele ființi fericite de fericirea altora, carî n'au cerinți, nici poște, ci numai bunătate și dragoste.

Îmi scutur amintirile, vînzolesc mîntea să-î ghicesc numele carele bate la ușa vorbirei. Nu să poate mai neplăcut lucru decît să vezi că te cunoaște cineva, că l-ai știut odată, poate și-a fost prieten; dar trecînd ani, vîlul uitării s'a așternut și nu-ți vine de loc numele lui pe limbă. Pînă să mai las creerului răgaz de aducere aminte, fac:

— Bună ziua! Bună ziua! Pii! Demult nu te văzuî! Un veac și pace! Ochesc și eu p'aci un loc; în mijloc, prea 's scumpe.

— Te cunosc de pe vorbă că nu-ți aduci aminte de numele meu. Ai dreptate. Orî fi vre-o zece ani, decînd am fost vecinî în strada Popa Soare.

— Că bine zici. Cum să nu? — Chiar zilele

trecute l-am văzut pe feciorul d-tale la tribunal, Ilie Mărgineanu, da Mărgineanu! Să-ți trăiască, fain băiat! O s'ajungă departe, — fac eu, bucuros că mi-am adus aminte numele.

— Dumnezeu să te auză! Merită: cuminte și învățat! Nu mă laud, dar mult m'am silit și eu ...

— Cînd n'ai avere, anevoie faci cariera unui copil. Cunosc eu toate jertfele d-tale.

— Eu le-am uitat.

— Fiindcă au dat roade bune. Vai de acei părinți, cari, cu toată strădania, n'au noroc la copil. Tocmai. Ce-ai făcut cu casa? Trebuie să iai chirie bună.

— Ce casă? Ce chirie! Am vîndut-o demult. Să fii sănătos. Cu ce era să înceapă Ilie advocatura? I-hai, domnule Nae, nu că mă laud, dar pot zice în cuget curat: de nu-l ajutam, n'ar fi unde-i. Nu e doar înzădar vorba: „cuî are, i-se va mai da“.

— Foarte bine. Ai dat, dar să cunoaște. S'a însurat bine. Și-a făcut casă ca un palat. Să tot trăiești și să te bucuri. Stai cu ei, nu-i așa?

— Ei așa! Uitate colea, la Nr. 44, am găsit o cameră bunișoară pentru mine.

— Va să zică nu dai de rușine vorba: „Soacra și nora mai ba să ție casă bună“?

— Eu, cu Natalița? Vai! Să poate? Ține la mine, lucru mare.

— Atunci, ce cauți prin mahalaua asta (parte lăturalnică a orașului) uitată de Dumnezeu și de sfinți dela Primărie?

— Ce căutăm, am găsit. O cameră pentru o bătrînă ca mine.

— Lasă, cocoană, nu să află un colț într'o casă atît de mare ca a fiului d-tale?

— Domnule Nae, să fie părinți de zahăr și copii de aur, tot nu se potrivesc nici în gusturi nici în apucături. Ai mei mă iubesc lucru mare; dar, vezi, e cu așteptări, să voi și să vrea, n'ar avea drăguții, loc. Zeu nu!

— Ei așa? Casă cît un palat!

— Ei, doamne! Azi casele, ca și oameni arată ce nu-s. Să-ți înșir și să vezi că n'are bietul băiat un colț slobod, unde să zică: „Uit-te mamă, aci poți sta făr' să te supere nimene și făr' să turburi pe nime“.

— Ești poate și d-ta cu așteptări.

— Eu! Deloc. Vîno de vezi. Am o cameră cît o chilie. Dar să luăm pe șir. Un om ca dînsul are nevoie de un salon. Nu-i așa? Să vezi mobilă, ce-a cumpărat!

— Mai vorbă! Cred.

— Cancelarie îi trebuie neapărat, doar e avocat. O sală de așteptare îi trebuie.

— Fără 'ndoială.

— Odae de culcare, pe urmă odaie copiilor, prînzători. Toate au menirea lor. Și-a adus bufet cu toată garnitura, din Paris, o minune. Nici nababul nu cred să aibă ceva mai luxos. Pînă Duminecă n'o văzusem. A voit bietul băiat să-mi facă o plăcere așa pe neașteptate.

— Te-ai bucurat tare?

— Astea-s bucuriile unei mame. De ce-l văz mai sus, de ce-mî crește inima. Ai auzit ce apărare strașnică a făcut la jurați, pentru nenorocita care a aruncat cu vitriol în blestematul ce-o înșelase? Hohotia sala de plîns; eu tremuram, așteptînd hotărîrea. Cînd s'a citit că-i scăpată, par'că mi-s'a deschis Cerul. Așa bucurie n'am

Noul război în Balcani.

Ministrul president Pașici dînd de dificultăți neînălăturabile a fost demisionat, ca să facă loc unui cabinet care să cedeze pretenziunilor bulgare. La intervenirea regelui Petru însă Pașici și-a revocat demisia, a convocat scupcina sîrbească, unde în conțelegere cu șefi opoziționali, a făcut destăinuirii importante privitoare la stadiul în care se află conflictul cu Bulgaria. Imprejurările pe un moment erau așa, încît se aștepta, că Serbia va ceda Macedonia Bulgariei și își va retrage trupele. Bulgaria conștientă de superioritatea ei diplomatică a declarat la nota Țarului, că acceptază arbitrajul numai în cazul cînd i-se dă asigurarea că chestia conflictului ei cu Serbia se va termina în cel mult șase zile. În supremul moment al acestei beții naționale bulgărești a întreprins glasul poruncitor al României, care a comunicat guvernului bulgar, că îndatăce va face cel dintâi pas înarmat împotriva aliaților săi, armata română imediat trece Dunărea.

Telegrama mai nouă aduc știrea senzațională, că România în caz de război sîrbo-bulgar va fi pe partea Serbiei. În urma atitudinii hotărîte a țării românești Serbia a hotărît, că nu va mai aștepta sfîrșitul conferenței din Petersburg, ci anectază Macedonia și teritoriile ocupate. Se zice, că în București a intervenit ambasadorul unei mari puteri în favorul Bulgariei, zicînd, că Austro-Ungaria nu poate tolera o Mare-Serbie în sudul ei, la ce regele Carol ar fi răspuns:

— Nicî România nu va tolera o Mare-Bulgarie în vecinătatea ei.

Guvernul român a dat deja ordinul de mobilizare și se așteaptă în tot momentul, ca oștirea română să treacă Dunărea. Ofițeri au fost avizați să nu părăsiască cortelul peste noapte, ear transportul mărfurilor pe liniile ferate a fost interzis. La Constanța au fost oprite năile aflătoare în port. Serviciul maritim Dunărean a luat deasemenea dispoziții, ca la momentul dat să pună toate vasele la dispoziția ministerului de război.

avut în viață. Simțirea de mamă îmi spune că băiatul va merge departe. Cum ziceam, îi trebuie camera, bibliotecă; de, e casă mare! Are nevoie multe. Să fie sănătos și să le stăpîneasă. Uitasem. Are și odae pentru slugi. E chip în ziua de azi, să nu le dai cameră și încă bună? Cînd sta cu chirie le ținea în odaile din jos, din rîndul pivnițelor. Fugeau slugile pe un cap. Acuma, slava Domnului, toate bune, mari și luminoase!

— Da, vîz, cum le ticluiești Dumneata, îi dai dreptate; dar, dă-mi voie să judec altfel. Nu uit o vorbă, a lui bietul tată: „Un părinte zece copii de are, la toți le găsește loc și-i îngrijește; copii, un singur părinte nu pot ținea“...

— Și dînsul are loc pentru copii lui. Nu mă plîng eu de asta. Să dea Dumnezeu tuturor băiat ca al meu. A muncit, a învățat, a fost cuminte. Eată-l om și mă bucur de el. Cine are cu mine? Etă-l om și mă bucur de el. Cine ce are cu mine? Stau unde pot și cum pot; mult puțin cît ținem, sint mulțumită, nu cer dela nime. Eu, doar, n'o să mă înfloresc. Tot un lemn de ars în foc. La el, dragul mamei, mă uit ca la Soare și mi-se umple sufletul de bucurie. Noi mamele, trăim din fericirea copiilor.

Fața coceanei Ana se luminează de-o bucurie negrăită, ochi albaștri se nseninară lucitori ca'n alte vremi. O remuneară îi coperi obraji obosiți; o clipă întineri cu zece de ani.

— De, cocoană Ano pe vremea cînd țîn eu minte și poate și dumneata nu-i fi uitat, părinți noștri n'aveau nici saloane, nici săli de mîncare. O casă bună cu patru odăi și, așa cum era, de la venea un prietin, o rudă, îi primeau. În odaia

Se zvonește, că trupele române vor debarca mai întîi la Vidin, ca astfel să fie în nemijlocita atingere cu oștirea sîrbească. Foile bulgărești anunță, că în fața situației, agravată prin ținuta României, Bulgaria va trebui să cedeze tuturor pretenziunilor sîrbești. Dacă războiul va fi totuși inevitabil, Bulgaria nu se va împotrivi oștilor române, ci va lăsa drum liber aceloră chiar și până la Sofia.

Foile din Viena sînt însă informate, că Bulgaria pentru a-și asigura neutralitatea României, i-a oferit acum de bunăvoie teritoriul cerut la conferența din Petersburg.

Bulgaria a trebuit să vadă, că a fost un lucru primejdios a provoca susceptibilitatea României pentru teritoriul reclamat, care îi competează altcum și în urma tratatului de Berlin. Acum ar avea lipsă de neutralitatea vecinei sale, care o face de nu se poate mișca.

IGIENĂ.

Cum să ne păzim ochi.

Multe din cazurile de orbire așa zise din naștere, sau cauzate de scurgerea de ochi sau oftalmia purulentă o nouilor născuți.

Această boală periculoasă o capătă copiii în timpul nașterii dela mamele lor cînd acestea sufer de scurgere albă.

Se poate ușor împedica infecția ochilor copilului luîndu-se următoarele măsuri:

Femeile însărcinate, care sufer de scurgere albă, trebuie să se pună sub îngrijirea medicului tot timpul sarcinei.

În timpul nașterii, imediat ce capul copilului ieșit și mai înainte ca el să deschidă ochi, moașa trebuie să curețe și să spele bine pleoapele de secrețiune cu tampona de vată sau cîrpe curate, muiate în apă feartă recită; pentru fiecare ochi să se întrebuițeze tampona sau cîrpe deosebite, care se ard imediat. După aceea să se instileze în fiecare ochi două picături de soluție de nitrat de argint 2%.

Odată copilul născut, pentru ca să nu-și atingă ochi cu minile murdare, moașa trebuie să i-le spele cu apă și săpun.

Cînd i-se face copilului prima baie, trebuie păzit ca apa murdărită de secrețiunile, ce s'au adunat pe corp în timpul nașterii, să nu ajungă la ochi.

cea mare se întindea masa, cu ce aveau mai bun. Ce bucurie, să găzduiască un creștin! După masă se așezau de vorbă până noaptea tîrziu, povestind de rude și de cunoscuți.

Pe urmă făceau un așternut moale și îndemnat pe unul din divanuri, de odihnea creștinul ca la el acasă. Azi, în loc de odae mare, avem salon; în loc de divanuri, canapele, pe cari pot anevoe doi creștini de vorbă. Pentru dormit sînt oteluri; pentru ospătărie, birturi! În casele mari de acum, nu e loc pentru o rudă ori prietin, cînd vine de departe. Tot așa nu-i loc pentru părinte. Și vezi domnia-ta, trebuie să umbli, pe vremea umedă și rece, într'o uliță depărtată căutînd o cameră la un biet creștin. Uit-te gîndurile astea ori moia rece și piela, par'că mă n'fioară, mă string în spete. Ce crezi, n'am dreptate?

— De, domnule Nae, omul merge după vremi. Noi ne-am trăit traiul; tineri trebuie să-l trăiască de-acuma pe-al lor...

Cu vorba asta m'am despărțit de cocoana Ana. Cuvintele mele n'au atins-o de loc. Fața i-a rămas tot senină, tot plină deo bucurie nespuse, cu gîndul la fericirea lui fiu-său. Nicî vremea urită, nici odae sărăcioasă nu i-a știrbit bucuria de mamă. În ochi ei ardea o flacără vie ca la credincioși ce așteaptă deschiderea cerului spre ziua de paști, ca la mucenici cari zîmbind muriau pe rug pentru credință.

Nu știu de ce; nu, știu cum; dar fața ei blindă și bună mi-a fulgerat în minte icoana bieteii mame! A mamei, sărmana, pe care o perdesem de douăzeci de ani. Două lacrimi îmi lunecară pe obraz gîndind: „E mamă“.

(Albina).

Sofia Nădejde.

Dacă după cîteva zile începe să curgă materie din ochi copilului, care se umflă și se roșesc, trebuie să-l ducă imediat la doctor sau la spital pentru că copilul e atins de boală gravă: oftalmia purulentă a nouilor născuți.

Conjunctivita granuloasă e foarte răspîndită la noi și atinge atît pe copii cît și pe oameni mari.

Această boală este molipsitoare și foarte gravă; ea produce dureri groaznice și în cele din urmă orbirea.

Boala se manifestă la început printr'o oarecare înglodire a ochilor și mîncăciune pentru că boala e ascunsă sub pleoape, cînd durerile au început, boala a atins vederile ochilor. Conjunctivita se vindecă dacă cel bolnav se îngrijește de cum a început să simtă primele înglodiri.

Persoanele sănătoase se molipsesc dela cele bolnave, ștergîndu-se pe același prosop, spălîndu-se în același lighian, dormind în același pat, precum și prin atingerea minilor, toate acestea fiind murdărite la lacrimi și materie ce curg din ochi celui bolnav.

Cînd în o familie este cineva bolnav de conjunctivită granuloasă, trebuie să doarmă singur într'o odaie, dacă aceasta nu se poate, cel puțin singur într'un pat și să aibă ligheanul, prosopul, șervetul, separate de ale celorlalți.

Foarte mulți lucrători orbesc din cauza rănilor și loviturilor ce li-se întîmplă în timpul lucrului sau din cauza meseriilor cari obosesc ochi.

Sînt expuși la răniri și lovituri: petrari, zidari, lemari, lăcătuși, mecanici, șofeuri, sticlari, ascuțitori și muncitori la lucrul cîmpului.

De multeori un ochi lovit atrage după sine și orbirea celui de al doilea ochi de aceea orcuî i-se întîmplă nenorocirea de a-și pierde un ochi trebuie să se lase ca ochiul zdrobit să-i fie scos de doctor. Pentru a-și păzi ochi de loviri și răniri, toți acești lucrători trebuie să poarte în timpul lucrului ochelari de sticlă groasă încujurați cu sită de sîrmă.

Orcine a suferit de o lovire sau rănire a ochiului, trebuie să se caute imediat la spital.

Lucrători, cari exercită meserii obositoare pentru ochi, trebuie să lucreze în lumină bună. Acei cari au vederea slabă să poarte ochelari prescriși de medic, să nu lucreze continuu și să se odihneasă dîncînd-încînd.

Lucrători cari lucrează în aer încărcat cu praf sau cu vapori iritanți să-și țină ochelari foarte curați.

Acei cari lucrează la foc trebuie să poarte ochelari de sticlă galbenă-portocalie pentru că lumina prea vie și căldura mare strică ochi.

Multe boale de ochi se capătă dela minile țînute murdare, deaceia, orcine trebuie să se spele foarte des pe minți.

Copii sînt miopi sau au vederea prea scurtă, fiindcă nu știu cum să citiască sau din cauza luminatului defectuos.

Copii nu trebuiesc lăsați să se apropie de carte, cînd citesc, sau de caet cînd scriu, să se apropie mai mult de 30 centimetri.

La unii copii, mai ales la acei scrofuloși, cu sînge stricat, care au des bube în cap și pe față li-se fac adeseori pe lumina ochilor sau lingă ea niște pete rotunde mici, albe, care dacă nu sînt îngrijite, se întind pe tot ochiul și pot pricinui orbirea, deaceia acei copii treoue arătați la spital unde medicul le va prescrie o alifie galbenă cu care se vindecă foarte repede.

Învățători și profesori, îndatăce văd că un copil nu vede bine, sau sufer de ochi, trebuie să sfătuiască pe părinți ca să îl arate la medic.

E bine să spunem că aceste sfaturi pe care noi aici le-am rezumat numai, s'au tipărit de direcțiunea sanitară după modelul întocmit de societatea „Amici Orbilor“.

Sfaturile sînt date de d-na docent Dr. Elena Pușcariu, asistentă a clinicei oftalmologice.

Direct. gen. a servic. sanitar.

ECONOMIE.

Despre asigurări.

Pentru economi noștri, anul acesta — pe unde revărsările n'au nimicit totul — este mai binecuvîntat de Dumnezeu decît cel trecut. Nutrețurile sînt frumoase, abundente și coasa e în toiul ei. Cerealele (grîu, seacă, orz, ovăș etc.)

deasemenea sînt destul de bune și cu rod multumitor. Nutrețurile au început deja să se adune, ear cerealele peste 2-3 săptămîni deasemenea vor fi în clăf. Bucuria economilor noștri e mare și fiecare se uită cu nădejde bune la rodul muncii și pămîntului său. Și fericit va fi acela care va ajunge în pace să-și vadă nutrețurile așezate la adăpost și cerealele treierate.

Dar pînă a ajunge omul la această mulțumire, are să treacă prin multe încercări. În timp de vară, cînd arșița este mare, fie din greșeală, fie din adins, focurile sînt destul de dese și multe nutrețuri și cereale cad pradă flăcărilor. Primejdia e destul de mare și poate ajunge și pe cel mai băgător de seamă. Mai mare e însă primejdia acolo, unde nutrețurile și cerealele se așează în liber, sub cer fără nicio pavază. Aci focul adeseori face pustiiri înspăimîntătoare. Am putea dovedi aceasta cu zeci și sute de cazuri. Ajunge însă să amintim cîteva din anul trecut. Să amintim focul îngrozitor din cîteva comune bănățene, unde s'au pustiit arii întregi.

Pentru a preîntîmpina primejdia focului oameni cumînți vor face lucru bun și folositor dacă vor asigura nutrețurile și cerealele lor, fie că le pun în șurî, dar îndeosebi dacă le așează în liber. Căci pentru cîteva coroane ce le plătesc ca premii de asigurare sînt puși la adăpostul oricărei temeri de primejdii și în caz de pagubă prin foc, primesc despăgubire întreagă de bani.

La neamurile mai înaintate decît noi, cu deosebire la Sași și Nemți, nu este econom, care să nu-și asigure roada cîmpului. Ei înțeleg folosul cel mare al asigurării. Noi știm că și oameni noștri îl înțeleg, căci nu e lucru mare a înțelege că e o datorie să te îngrijești de preîntîmpinarea pagubei. Dar dacă nu asigură, cauza e alta. E că nu se pricep în treburile de asigurare și poate și aceia că uni au fost înșelați de uni agenți străini.

R.

Asociațiunea pentru literatura română și cultura poporului român.

Nr. 1148/1913. Sibiu, la 26 Iunie 1913.

Convocare.

Conform §-lui 17 din „Regulamentul general al secțiunilor științifice literare ale Asociațiunii“ convoc prin aceasta pe onorați membri ai secțiunilor pe ziua de **Luni 1/14 Iulie a. c.**, orele 10 înainte de amiază la

ședința plenară ordinară

care se ține în sala de ședințe a comitetului „Asociațiunii“ (Sibiu, str. Șaguna Nr. 6) cu următorul program:

1. Deschiderea ședinței plenare la orele 10 n. a.
2. Raportul secretarului literar către ședința plenară.
3. Stabilirea ordinii de zi.
4. După amiază ședințele singuraticelor secțiuni.

Prezidiul „Asociațiunii“:
Andrei Bârseanu.

FELURIMI.

Arderea văduvelor. În depărtata Indie și azi se mai practică unele obiceiuri, cari ne dovedesc, ce departe stau acele popoare de adevărata cultură, întemeiată pe bazele învățăturilor umane ale religiunii creștine. Așa în Indostan, cu toate măsurile severe, ce le iau guvernele, indigeni și azi își mai ard văduvele. Guvernul din Bombay a primit știrea, că murind un indigen fruntaș, văduva acestuia are să fie arsă pe rug. Știrea era înspăimîntătoare, fiind văduva o Engleză. S'au trimis îndată soldați la fața locului și într'adevăr rugul era pregătit, ear văduva zăcea amețită, legată la mîni și la picioare. Barbari au fost împărștiați cu ajutorul armelor, ear văduva de 24 de ani a fost scăpată dela moartea pe rug.

Orașul piticilor. În Statele unite în orașelul „Naiu City“ locuiesc 400 de pitici dintre cari niciunul nu trece înălțimea de 90 centimetri. Conform corpului și casele lor sînt edificate în miniatură. Trăsurile automobilele și cai toți sînt pitici. Pitici își au și ziarul lor, care însă apare în toate limbile culte deoarece pitici sînt strînși din toate unghiurile pămîntului. Nu e un aspect de toate zilele să vezi o păreche de pitici plimbându-se bulevardul pitic cu băieți lor și mai pitici.

CRONICA.

Ca o dovadă a forțelor spirituale ce se manifestă dince înce tot mai mult la elementul românesc din această țară, amintim și faptul că studenți români au ieșit pela diferitele școli medii, cit și la universitate în multe locuri deasupra celor de alte neamuri. Așa de pildă înregistrăm cu bucurie înțeleasă, că la liceul de Becicherecul-mare din 14 inși a ieșit prematur tinărul **Arsenie Pența**, la cel din Biserica-albă au ieșit doi prematuri, chiar și la școala de metalurgie din Seghedin din 48 elevi a ieșit cel dintîi singurul Român: **Gheorghe Runcanu**, din Oravița-rom., bursierul „Asociațiunii“. Felicităm sincer pe acești bravi fii ai neamului!

† **Măria Ignea** născ. **Dogariu**, soția învățătorului pensionar **Toma Ignea** din **Nicolinț**, a încetat din viață, în vîrstă de 71 ani, fiind înmormîntată **Simbătă**, asistînd poporul care a pierdut o sinceră povăzuitoare. Fie-i țărîna ușoară și memorie binecuvîntată!

Ministerul cultelor **Jankovich** are de gînd să reformeze gimnaziile astfel ca din planul de învățămînt să dea îndărăt limba latină și greacă, ear înlocul lor să dea mai mare importanță limbilor moderne, științelor naturale și istoriei, totodată contemplîna și reducerea oarelor de instrucție.

În Europa mor în fiecare an cam 5 sute de mii de oameni, stînși de tuberculoză. Din o sută de mii de locuitori mor de tuberculoză: 3300 în Austria și Ungaria, 2200 în Germania, 2000 în Elveția, 1400 în Anglia, 1300 în Italia. În Rusia asemenea se prăpădesc mulți de boala aceasta.

Riurile **Valea Orăviții**, **Lișava**, **Carașul** și **Bodovița** au înecat și pustiit cîmpurile mănoase din „Valea Carașului“. Pagubele sînt enorme.

La liceul din **Beiuș** au ieșit prematuri: **C. Roșu**, **A. Cîmpeanu**, **D. Cordaș** și **Gh. Szirmai**; benematurii: **I. Crețu**, **I. Ilie**, **I. Kavasi**, **I. Onea**, **I. Oravițanu**, **Gh. Petrașcu** și **T. Stanca**; maturi: 18, ear căzuți din cite un singur studiu 10 inși.

După alegerea din Arad, s'au scos dela muntele de pietate d'acolo obiecte în preț de 15.000 cor., scrie „Magyarország“.

În zilele de 23 și 24 Iunie v., toți aviatori români, militari și civili se întrunesc pe platoul dela Băneasa într'un mare meeting de aviațiune. Progresele realizate în România, de această nouă „armă“, sînt înadevăr uimitoare. Aviația militară a ajuns, la un grad de dezvoltare, cum multe țări cu armate uriașe, n'o cunosc. Neapărat, niciun progres fără victime. Și azi, cînd aviația română se pregătește de sărbătoare, nu trebuie uitat martirul progresului, victima, din fericire singura, a aviației române locotenentul **Caranda**, căzut pe cîmpul de onoare, în serviciul patriei. Nu trebuie deasemenea uitată nici contribuția geniului român, la propășirea aviației, nu trebuie uitată inginerul **Vlaicu** și ofițerul **Coandă**, cari ambi au contribuit la perfecționarea aparatelor de zburat — sînt doi inventatori, cari și-au cîștigat locuri de onoare în istoria aviației. În zilele de 23 și 24 Iunie, cînd aviatori români se vor întruni pentru sărbătorirea meșteșugului anticului, Icar, se va comemora fără îndoială amintirea celui căzut și se vor pune în evidență meritele celor doi inventatori români.

La **Reșița** un muncitor și în **Păneasca** (lingă **Bozovici**) un moșneag și-au pierdut viața în valurile apelor mari din zilele trecute.

Decînd cu afacerea **Redl** s'au mai descoperit în **Bosnia** sute de spioni mai mici.

Ministrul rom. **Disescu** a fost decorat de către împăratul Germaniei cu „Marele cordon al Prusiei“.

Secretarul literar al Societății fondului de teatru rom. **Dr. Horia Petra-Petrescu** ține mine **Simbătă seara**, la **Lugoj**, o conferință despre dezvoltarea mișcării teatrului la noi, din care prilej se va și cînta și juca de diletanți comedia (de **Trocaru**) „Leac pentru soacre“.

„Neue Fr. Presse“ și alte ziare mondiale apreciază vrednicia armatei române.

Se zvonește că poetul nostru **Octavian Goga** pregătește o dramă care va purta titlul „Domnul Notar“, cu subiectul luat din viața noastră de dincoaci.

Cursurile dela **Văleni-de-munte** vor fi la 1 Iulie v. inaugurate printr'un discurs al marelui orator român **B. St. Delavrancea**.

La 1-30 August c. n. directorul **A. P. Bănuț** — cu o companie de 10 persoane și un repertoriu bogat — va face un turneu prin centrele noastre rom. din **Transilvania** și **Banat**.

Candidați de adv. din **Arad**, cari au „înzultat“ pe **Mangra** au fost improcesuați.

Aviatorul francez **Brindejonc** a zburat **Martî** dela **Copenhaga** la **Hamburg** în 2 ore 29 minute. De-acolo a plecat la **Haga** — **Paris**.

Premiul de 12.000 lei al Academiei române l-a obținut profesorul **Murnu** pentru traducerea în limba rom. a liadiei lui **Omer**.

Soldați infanteriști rom. **Grosu**, **Ursu** și **Ionescu** din garnizoana din **Dobrița** au făcut un marș de 80 km. în 14 ore și cîteva minute cu întreg echipajul de război în spate. Toți trei au fost decorați.

Conte **Tisza István** a trîntit la **Arad** pe contele **Széchenyi Aladár**, candidatul opoziției, cu o majoritate de peste 900 de voturi.

La **Oradea-mare** a fost ales cu toate voturile de protopop singurul candidat parohul **Andrei Horvat**.

Marele scriitor rus **Maxim Gorki** se va întoarce încurînd în **Rusia**.

Din **Ungaria** au emigrat în 10 luni de zile (1. Iulie 1912 — 1. Martie 1913) 90.000 de inși,

Sasul **I. Merz** din **Bărcuț** (**Transilvania**) lucrînd a doua zi de **Rusalii**... a fost omorît de treznet într'o șură unde se scutise de ploae.

La botezul celui mai mic infante, **Ioan**, al treilea fiu al regelui **Alfonso**, au fost nași regele **Carol** al României și principesa bavareză **Maria Terezia**.

Un caz foarte interesant s'a întîmplat zilele trecute în **Timișoara**. Anume un tinăr farmacist de acolo a început relații cu o fetiță naivă, casieră la o cafenea. Farmacistul îndrăgostit devenia dince-înce mai pretensiv momindu-o cu făgăduielile căsătoriei.

O soră mai mare maritată în oraș, auzind, că tinărul a fixat proxima întîlnire chiar în casa lui, a sfătuit-o, ca să meargă și de astădată, ceiace s'a și întîmplat. Pecînd însă farmacistul își îmbăta îndrăgostita cu momelile-i murdare, ea se ivește în ușă sora domnișoarei, țînînd un **browning** încărcat și fără nicio întînducere îl aștepte pe peptul **Don Juanului**. Palid, aproape pierzîndu-și conștiința, privește acesta spre dînsa, care îl agrăiește:

— Ei, acum să-mi povestești dela început, cum ai făcut cunoștință cu soră-mea, și să-mi povestești totul totodată de nu, eată îți fac eu judecata; și cu o privire fulgerătoare îi arată țeava revolverului, ațîntit spre peptul lui. De voie de nevoie, îi mărturisește farmacistul totul, la ce femeia îi răspunde: — Se vede, că ți-a plăcut tare de soră-mea; de despărțit nu vî despărțit, mai întîi pentru că după cele întîmplate nu se mai poate, și a doua oară fiindcă îmi place să te am cumnat. Dă-mi cuvîntul, că iai pe soră-mea de nevastă, căci dacă nu, te 'mpușc ca pe un cine! Farmacistul tremurînd de groază se învoiește, la ce curajoasă femeie îl pune să ia pe soră-sa de braț, și pornindu-i înainte, îl duce la primarul orașului, unde silește pe farmacist să ceară dela acesta dispenza de-a se putea căsători imediat. Primarul bătîndu-l pe cap, îi și dă imediat dispenza cerută. Atunci femeia îi duce pe candidați la însurătoare la ofițerul stării civile, unde după ce farmacistul în prezența martorilor a spus de trei ori ceremonialul „Da“, s'a și făcut căsătoria civilă în termen de 24 de ore.

Călugărul iesuit **Camelli** din **Gratz** a inventat un nou aparat electromagnetic cu ajutorul căruia se pot prinde mai ușor știrile trimise prin telegrafia fără sîrmă. Întreg aparatul are o greutate numai de cinci kg.

Editor-proprietar: **Gheorghe Jianu**.
Redactor-responsabil: **Ilie Oravițanu**.

LIPIK
SLAVONIA

BĂI DE CURĂ : DE PRIMUL RANG
VINDECARE SIGURĂ

Reumatism, ischias, boale de sucurile corpului, diabetică, boale de constituția corpului, morburii de copii, de oase fracturate, de exudate.

Băile sînt deschise vara și iarna.

La cerere se trimit prospectele gratuite Izvoare calde cu conținut bogat de acid alcalic și iod radioactiv de 64° C.

Aviz.

Dăm de știre la totnatul că la **Redacția noastră** aici în **Oravița** lângă banca românească „Oraviciana”, am deschis la 1. Ianuar c. st. n. un

Birou de informații,

la îndămîna celorce au daraveri de orice natură afit în orașul cit și în provincia noastră întregă, exoperînd, ori înlezînd fiecărui care ne trece pragul: cumpărări și vinderi de imobile, obiecte, mașini agricole, acții etc., dînd Românilor noștri din Valea Carașului, cari ne vor cere ajutorul și alte îndrumări necesare.

Compagnie Gener. Transatlantique

Linia franceză

Linie directă de vapoare:

Havre—Newyork

și

Kanada

peste Basel (Svizzera) și Paris.

Biroul: Budapest, VII., Baross-tér 15
Telefon Iózsef 14—97.

Cel mai modern atelier de specialități de corsete din sudul Ungariei. Aduc la cunoștința on. dame că execut cele mai elegante legături de casă pentru pîntece și corsete mari (Princés), la cari întrebunțez numai oase veritabile de pește. Prețuri moderate.

soția
lui

TEODOR FAUR

Timișoara-Iosefin

strada Török numărul 1.

Ateliere de model: Deva, Petrojeni, Uerșeț, Panciova, Becicerecul-mare, Madoș, Beregszász, Törökbecse, ear în Oravița la **Dobó Antalné**

Premiat cu marele premiu Grand Prix.

Cine dorește să aibă o față albă ca laptele, să folosească **crema americană, pudra americană și săpunul american**, care depătează de pe față și de pe mîni orice fel de pete, și întrece toate mijloacele de acest fel, întrebunțate pîn'acum. Se capătă la: **Apoteca Sfîntul Gheorghe în Oravița** (peste drum de prăvălia R. Goldstein).

Prețul unui borcan de cremă americană 1 coroană. Prețul pudrei americ. 1 cor. 50 fil. Prețul săpunului americ. 80 fil. Incontra durerii de dinți mai bune sînt pi-căturile americane. Prețul 1 cor.

Cea mai bună hîrtie pentru cigarete Club din fabrica Modiano.

Depoul general pentru Banat la

IGNAZ FELDMANN

în Oravița

Se capătă în toate prăvăliile mai bune. La negustorul **Gheorghe Lerca** în Cacova (Kákófalva) sînt de vînzare

2 bicî (de 18 luni).

Banca de asigurare

„Transylvania”

fondată la 1868, primește asigurări pe viață și asigurări încontra focului și încontra grîndinei etc. în condiții foarte favorabile.

Valorii asigurate: 105 milioane cor. — Des-păgubiri plătite: 7 1/2 milioane cor. Fonduri de rezervă: 2 milioane cor.

Informațiuni la Direcțiune în **Sibiu**, strada Cisnădiei 5., la Agentura principală în **Arad** la Agentura cercuală din **Oravița** și la Agenturile locale de prin diferite comune românești, reprezentate prin bărbați de-ai noștri de toată încrederea.

La

Tipografia „Progresul”

în Oravița

se capătă

toffelul de tipărituri,

cu prețuri absolut solide.

Aviz.

Anunțăm cu onoare pe P. T. arhitecți și pe ceice își zidesc case, că la

Prima Țiglarie cu abur

s. p. a. în lasenova (Karaszzenő)

se capătă

țigla de acoperiș fălțuită bună de legat
de prima calitate, cu prețuri absolut solide.

Apoteca la „Sf. Gheorghe”
Strada principală (vis-à-vis de R. Goldstein)

Tiparul Tipografiei „Progresul” societate pe acții, Oravița.